

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Politisk Dispache

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 537. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167175477280.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Jeg maa endnu anmærke, at det vel ved første Øjekast vil synes, at Dannemarks og Norges Indbyggere betale ikke engang Halvparten saa meget i Skatter og Paalæg, som en Engelskmand eller som en Franskmand før *Revolutionen*, ja selv kuns nogle Skillinger mere end en Franskmand efter *Revolutionen*, undtagen for saa vidt som Stats-Indkomsterne, efter hvad jeg forhen har anført, maatte i de senere Tider være blevne betydeligen forøgede; men jeg maa, i denne Anledning, bede om at lægge Mærke til de følgende Poster, dog uden at forglemme, at Indbyggernes gode Vilje hidindtil viser tydeligen, at Regeringen endnu ikke har paalagt dem større Byrder, end de baade ville og kunne bære:

1) Mange Skatter betales i Dannemark, som ikke kunne beregnes til Stats-Indtraderne, saasom de forhen anførte *Ligninger* paa Hartkornet til Land-Milicen, Tiender, der dog ere komne i Betragtning under Rubriken Frankrig før *Revolutionen*, *Hoveri*, hvor samme endnu eksisterer, eller i dets Sted *Hoveripenge*, *Kongerejser* o. s. v.

2) Engellands uhyre store National-Rigdom gjør, at Skatter og Paalæg maa slige langt højere der i Landet end hos os i det fattige Dannemark, før end deres Byrde bliver lige 538 trykkende paa begge Steder. Vel betaler den formuende Mand overalt større Skatter end den fattige, men Proportionen er dog meget imod den sidste, og en ligere Fordeling af Skatter og Afgifter har allerede længe heuhørt iblandt pia desideria.

3) Almuesmanden i Frankrig kan, uden at det skal overstige hans Kræfter, betale meget mere end dobbelt i Skatter og Afgifter end Almuesmanden i Dannemark og Norge. Hist i det milde Klima frembringer Naturen næsten frivilligen alt, hvad Mennesket behøver til sin Underholdning. Her maa kæmpes imod en gjenstridig Natur, der, ligesom uvillig, og altsaa sparsom, yder, hvad den synes gjerne at ville nægte. Mange Ting maa her nødvendigen anskaffes til Livets Nødtørft, som den franske Almuesmand enten aldeles ikke behøver eller dog kuns bruger i en langt ringere Kvalitet.

4) Naar Dannemark kunde reglementere sine Stats-Udgifter paa den samme økonomiske Fod, som Frankrig har reglementeret sine i Fredstider, hvortil Viljen formodentlig ikke mangler, saa behøvede Statskassen til de ordinære Udgifter ikke mere end 5,199,200 Rd., der vilde udgjøre kuns 2 Rd. 2 Mk. 3 Sk.*) for hvert Individ; Nationen vilde da komme til at betale i Skatter og Paalæg i det allermindste 16 Tønder Guld - maaske vel 2 Millioner, i Følge de forhen omtalte Forøgelser i Stats-Indkomsterne - mindre end hidtil, der vilde foraarsage en Lettelse af 4 Mk. 6 Sk. for ethvert Individ. Kongens private Indkomster og Underholdning blev nok en af de saare saa Poster, hvori Forholdet ikke saa lige kunde iagttages, uagtet han, selv efter dette Forhold, fik, foruden fri Bolig, den Summa 124,630 Rd. aarlig for sig og sin Familie, * 539 og altsaa lige saa meget som én Direktør og 28 Medlemmer af det lovgivende Korps i Frankrig tilsammen; og Departementet for de udenrigs Sager vilde rimeligvis ogsaa forholdsmaessigen koste lidet mere hos os end i Frankrig. At ville indskrænke en god Regering - og enhver Regent maa juridice og politice anses for god i en rolig Stat - i de Nydelser, samme er vant til, vilde være en forhadet Sag, med mindre Statens Vel uundgaeligen fordrede det: derimod kan vel enhver god Borger have Lov og Ret til at gjøre Forslag til at skaffe sin Regent og hans Familie de samme Behageligheder for bedre Kjøb Og det, tror jeg, vilde kunne erholdes med 5 Tønder Guld aarligen (det er lige saa meget, som alle 5 Direktører og 75 Lovgivere samtligen koste den franske Republik), uden at enten Kongen eller nogen af hans Familie skulde finde mindste Afgang i deres Fornødenheder, Fornøjelser, Opvartning eller Repræsentations-Personalet*), naar man kuns ikke vil anse private Folks private Emolumenter for Stats-Fornødenheder. Kunde nu dette, som jeg næsten formoder, gaa an, saa tage man de forhen til den kongelige Familie proportionaliter bestemte 124,630 Rd., og lægge samme til de ligeledes proportionaliter for det udenrigs Departement * 540 beregnede 55,170 Rd., hvorved samme fik til sin Disposition aarligen den Summa 179,800 Rd., hvormed man vel kunde komme ud; saa sparede Nationen dog aarlig 11 Tønder Guld, der kunde anvendes til Gjælds Afbetaling, i Fald man ikke for det første kunde formindske Skatter og Paalæg. Da maatte man i det mindste vente at faa Tallotteriet, denne Landeplage, rent afskaffet*). At Regeringen arbejder derpaa, véd man, og det har man set Beviser for. Meget vilde dens menneskekjærlige Hensigter lettes, naar enkelte Mænd, der kunde gjøre det, vilde lade Patriotismen være stærkere hos dem end Egennyttens. Jeg nævner her blot den for sine gode Hensigter med Lander almindelig bekjendte *Konferentsraad Schou*. Som rig Mand, og i andre Henseender vel lønnet af Staten, vil han vel næppe tage i Betænkning at opofre paa Fædrenelandets Alter den Løn, han nyder for sin ringe Umage ved Tallotteriet. *Justitsraad Engelbreth*, ogsaa en rig Mand, opfordres til samme Patriotisme. Levede hans Ven, den retskafne *Amtmand Meldahl*, skulde han med mig tilraabe ham et Bravo for en Handling saa værdig en god Borger. Og hvad for en Regering skulde vel disse Mænd hellere ville gjøre et saadant Offer, end netop den, som de med Vished vide vil gjøre en værdig og fornuftig Anvendelse deraf?